

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 18. szám
1990. január 22., hétfő

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Beavatkoztak a Belügy „belügyeibe”

Kisgazdák: függetlenek és nemzetiek — Indít az SZDSZ — Vállalkozók a frázisokról — Lángoló Kaukázus — A jugoszlávoknak még olcsók vagyunk

Út az Európa Tanácsba

Bizonytalan helyzet, ellentmondásos hírek — mondjuk olyankor, amikor nem igazán lehet tudni a beérkező információk alapján, hogy mi történik a világ valamely tájékán. Nos, a Szovjetunió déli köztársaságaiban, a Kaukázus környékén, most ilyesfajta, bizonytalan helyzet állt elő. Harcokról, áldozatokról éppúgy érkeznek hírek, mint függetlenségi, elszakadási törekvésekről. Az Egyesült Államok, Irán és Törökország aggodalmát fejezi ki az ottani fejlemények miatt, míg az európai tizenketek megértésükről biztosítják Gorbacsovot... A helyzet viszont — innen nézve — cseppfolyós, a helybelieknek pedig föltehetően forradalmi és tragikus színezete is van egyben.

Politikai hétvége volt Magyarországon. Az SZDSZ Szegeden indította választási kampányát, a nemzeti kisgazdák Szegeden, a függetlenek Budapesten tartottak országos találkát. De a Néppárt és a Vállalkozók Pártja is az elmúlt hétvégét szemelte ki magának fontos rendezvényei számára.

Ami a külföld híreiből még izgalmas: Magyarországot felveszik az Európa Tanácsba, államszövetségi elképzelések rajzolódnak ki Közép-Kelet-Európában, a szomszédos Jugoszláviában pedig pártkongresszust tartanak.

Szávay István

A Minisztertanács ülése

Vasárnap reggel ült össze a Minisztertanács. A testület munkájáról Bajnok Zsolt megbízott kormányzóvivő tájékoztatta az MTI-t. Elmondotta: a vasárnapi ülésen mintegy 20 témát vitatt meg a kormány, amely alapvetően egyetértett a betervezett lelkiismereti és vallásszabadságról szóló törvényjavaslattal. Jelenlős vita volt a sajtótörvénnyel kapcsolatban. A törvény előkészítése — mivel a pártközi megbeszéléseken még nem sikerült az elvekben sem meg egyezni — késik. Ezért a jelenlegi körülmények között mindenképpen szükség van a meglevő sajtótörvény módosítására. Ide tartozik a lapalapítás, az engedélyezés kérdése. A kormány egyetértett azzal a javaslattal, hogy nincs szükség az engedélyezésre, elegendő az alapítási szándék bejelentése.

A Parlament már korábban igényelte: dolgozzon ki a kormány javaslatot a nemzetiségek országgyűlési képviseléről. Ennek lényege, hogy a nemzetiségek — függetlenül számarányuktól — kapjanak egy-egy képviselői mandátumot.

Bajnok Zsolt szóvivő szerint a kormányzat a január 23-án kezdődő országgyűlési ülészenon tájékoztatást ad a Parlamentnek a nemzetbiztonsági területen kialakult helyzetről, az elrendelt vizsgálatok eredményeiről. Elhangzott az is, hogy a Minisztertanács 1973-ban, illetve 1975-ben három kormányhatározattal és egy miniszterelnök-helyettesi utasítással felhatalmazást adott az állambiztonsági

szerveknek titkos eszközök és módszerek alkalmazására. Az alkotmányos rendünknek meg nem felelő határozatokat, utasításokat a Minisztertanács most hatályon kívül helyezte. A kormány megtiltotta az operatív titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazását, s egyetértett azzal, hogy a Belügyminisztérium 3/3-as csoportfőnöksége január 18-i hatállyal megszűnt.

A kormány — Horváth István javaslatára — Pallagi Ferenc rendőr vezérőrnagyot, belügyminiszter-helyettesét felmentette tisztességéből, saját kérésére, nyugállományba vonulása miatt, 1990. január 18-i hatállyal.

Az ismételt feltejt kérdés, miszerint az Országgyűlésen lemond-e Horváth István, kitérő válaszok hangzottak el.

Elhangzott az is, hogy Végvári József tervszerű tevékenységet folytatott a dokumentumok összegyűjtésével. Cselekménye jogszerű akkor lett volna, ha az őrnagy az általa vélelmezett alkotmányvédelmi megfelelő, illetékes fórum — a katonai ügyészség, a Parlament honvédelmi bizottsága, vagy az újonnan létrejött alkotmánybíróság — elé tárja. Pártokat bekapcsolni ilyen ügybe, a széles közvélemény elé tárni a belső elhárítás működésébe, a hírszerzés munkájába, a kémelhárító szervezetbe — mindenképpen államtitokszegés, A szóvivő tájékoztatott arról, hogy a kormány döntött Pozsgay Imre sajtófelügyeleti jogkörének visszavonásáról.

Pártkongresszus Jugoszláviában

„A demokratikus szocializmusért és az egységes Jugoszláviáért” jelszóval, szombaton, az új-belgrádi Száva-központban megkezdődött a JK SZ XIV. kongresszusa, amely várhatóan négy napig tart. A tanácskozáson közel 2 millió tag képviselében, mintegy 1600 teljes jogú küldött vesz részt. Külföldi vendégeket nem hívtak meg.

A jugoszláv kommunisták

legmagasabb fóruma ezúttal a szervezeti szabályzatban rögzített 10 hónappal korábban ült össze, és a párt történetében először rendkívülinek tekintik. Az a feladat vár rá, hogy az ország elhúzódozó, mély politikai, társadalmi és gazdasági válságának okait elmeve, reális, átfogó, demokratikus reformprogramot adjon a nehézségek leküzdéséhez, és kibontakozáshoz.

Magyarországot májusban felveszik az Európa Tanácsba, amennyiben a március végi általános választások teljesen szabad és demokratikus körülmények között zajlanak le — közölte szombaton a Mainici Simbun című japán lap Strasbourgban keltezt tudósítása. Az Európa Tanácsból származó értesülések szerint, a 23 országot tömörítő szervezet pozitív dönté-

se csaknem biztosra vehető. Amint arról Tanigucci tudósító beszámol, a csatlakozási kérelem végső elbírására az Európa Tanács végrehajtó bizottsági ülését követő kabinetértekezleten döntenek majd, figyelembe véve annak a 40 tagú megfigyelő csoportnak a jelentését, amelyik a választások lebonyolításának a körülményeit a helyszínen tanulmányozza majd.

A nemzeti kisgazdák kongresszusa

Új agrárprogram — Szegedről

„Egy út van csak, a magántulajdon”

A Nemzeti Kisgazda és Polgári Párt — amely a múlt év végén vált ki a független kisgazdapártból — szombaton tartotta országos nagyválasztmányi ülését (kongresszusát) Szegeden. A tanácskozáson a párt mintegy 300 küldöttje vett részt, akik Budapestről és az ország hét megyéből érkeztek. A nagyválasztmányt két külföldi vendég, Faddy Othmár ferences atya, a Szent Korona Társaság alelnöke és Johann Josef Dengler, Ausztria volt. budapesti nagykövete, a Közép-Európai Demokratikus Klub elnöke is megismertette jelenlétét.

A délelőtti órákban kidolgozták és elfogadták a párt új alapszabályát, melynek értelmében az országos központ székhelye Szeged, Budapest pedig ügyvezetési kirendeltség működik. Alapvető célkitűzéseik között a magyar nemzeti sajátosságokat tükröző, keresztény etikai alapú polgári demokratikus értékek védelme és továbbfejlesztése; a nemzeti kultúra és az európaiság egyidejű ápolása; az agrárérdekek képviselete; a települések valóságos önkormányzatának megteremtése; s a döntően magántulajdonon alapuló piacgazdaság létrehozása egyaránt szerepel. Megállapodtak abban is, hogy az ez évi országgyűlési választásokot követő nagyválasztmányi ülésig országos szintű — egyéni — tisztviselőket nem választanak; a pártot addig kollektív vezető testület(ek) irányítják.

Parázs vita után alkották meg a nemzeti kisgazdák választási programját, amely az agrárszektorban olyan új elemeket tartalmaz, amelyek minden más párt elképzelésétől különböznek. Mint Bokor Gábor, a programtervezet előadója elmondta, kizárt dolog, hogy a vállalatok, más nagyobb termelőegységek alkalmazotti vezetése mellett funkcionáljanak. A szónok szerint az emberiség története bebizonyította: nem életképes a kollektív termelési mód, nem létezik harmadik út sem, amit olyan sokan hangoztatnak. „Egy út van csak: a magántulajdon útja” — mondotta.

Két szférában a privatizálást azonnal, késlekedés nélkül el lehetne végezni: a mezőgazdasági és a szolgáltatási szektorban. A párt elképzelése szerint első lépésként a régi tulajdonosoknak vissza kell szolgáltatni a földjeiket, a térsz-tagoknak részjegyeket kell adni az annak idején bevitt termelési eszközökért. Második lépésként, azon térsz-tagoknak, akik földet nem vittek be a szövetkezetbe, szintén részjegyeket adnának; s ezen személyeknek az új földosztásnál elővásárlási joguk volna. Az ezután fennmaradó földterületeket a további igénylők között osztanák meg (természetesen ez nem ingyen osztást jelentene, hanem a korábbi, például 1945-ös földosztásnak megfelelően vásárlást, megpedig olyat, hogy az új tulajdonos a föld árát évek során az ott termelt értékekből fizetné meg), s a még ezek után is megmaradt föld az adott település önkormányzati tulajdonában maradna. Abból a megmondalásból, hogy az alkalma-

zott csak jövedelemérdekelt, a tulajdonos viszont vagyone érdekel, az ipari vállalatoknál is — részjegyekkel vagy részvényekkel — tulajdonossá kell tenni a munkásokat.

A nagyválasztmány felhívással fordult az összes demokratikus ellenzéki szervezethez, melyben közös tiltakozásra hívnak föl a Végvári József őrnagy elleni belügyminisztériumi feljelentés miatt. Az erősen radikális hangvételű dokumentumot Ravasz Károly javaslatára átszerkesztették; így kimaradt belőle az a passzus, hogy ne indulhasson a választásokon az a párt, amelynek a lehallgatások során gyűjtött információból előnye származott.

Dr. Boross Imre, a független kisgazdapárt volt főügyésze szintén átlépett a nemzeti kisgazdapártba. A szegedi ülés után arról kérdeztem: hogyan oszlik meg a tagság a „ régi” és az „ új” párt között. „A mi tagságunk jóval meghaladta az ötezeret, a régi pártban mintegy 18—20 ezer fő maradt. Bács és Békés megye-

ben jelenleg is tömegesen igazolnak át hozzánk az ottani alapszervezetek. A Dunántúlon, Baranya megyében erős a pártunk, a többi dunántúli megyében inkább szóróványsággal rendelkezünk” — mondotta.

A nagyválasztmányi ülés 15 tagú ügyvivő testületet választott: hozzávetőlegesen minden ötszáz tag után egy főt. E kollektív vezetőtestület tagjai: Gerendai István (Baranya megye), Nagykovács Károly, dr. Adám Pál (Bács-Kiskun megye), dr. Boross Imre, dr. Pálos György, Simó Zoltán (Budapest), dr. Szeghő István, dr. Bába István, Orcsik Sándor (Csongrád megye), Buzás Gyula, Fazekas Gyula (Héves megye), Faludi Sándor (Nógrád megye), Hardi Péter (Pest megye), Mészáros Szilárd és Dobos Bertalan (Szabolcs-Szatmár megye). Az ügyvivő testület saját soraihoz héttagú operatív bizottságot választott, amely a következő nagyválasztmányi ülésig a párt elnökségének feladatkörét látja el.

Sandi István

Az SZDSZ megyei listája élén: Tamás Gáspár Miklós

A hatalomban csak a jelenlegi demokratikus ellenzéknek van helye

A Szabad Demokraták Szövetségének szegedi szervezte megkezdte választási kampányát: szombaton este, az egyetem aulájában nagygyűlést tartottak, amelyen Tamás Gáspár Miklós, az SZDSZ ügyvivője, országgyűlési képviselő mondott beszédet; 5 indul a Csongrád megyei lista élén a képviselő-jelöltségért. Ott voltak, és bemutatkoztak a szegedi szervezet jelöltnek

ajánlott tagjai is. Mint a múlt héten megírtuk, az 1-es választókerületben Rozsnyai Bálint, 2-ben Janó Attila, a 3-ban Rózsa Edit (párton kívüli képviselőként) indul.

Az aula zsúfolt volt. Tamás Gáspár Miklós először az ország politikai helyzetét elemezte. Sokak aggodalmával szemben, miszerint Ma-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Mínuszba kerültünk...

A vezércikk helyére szántam. Az Országgyűlés már megint bevett. Nem tehetett mást. Lehet, hogy nem tudta? Mi is bevettük. Megtudtuk januárban. Megint feljebb kúsztak az árak. De hová! Megtudtuk. Megkaptuk az OTP értesítését. Küldte. Nem értettük. Újból olvastuk. Mit kell tenni? Összeültünk. Számoltunk.

Eltereltek bennünket. Czinege-villa, lehallgatás. Pozsgay. Már öt is. Kikezdték. Ki, vagy mi a következő? Megtudjuk.

Újból számoltunk. Mínuszba kerültünk. Már évek óta. Számoltunk. Három nemzedék él a lakásban. Unokám, gyermekeim és mi. Megöszültem. Hogy mi lesz, nem tudom.

Számolgattunk. Mínuszba kerültünk. Jött január 8. Élelmiszerár-emelés. Le kellene szokni sok mindenről. Pedig enni kell. Holnap újból dolgozni kell. Majd elvegetálunk. Változás van. Lakáshitelkamatadó. Szép, ki tudja találni. Sok okos emberünk van.

Kezdtük az szá-val. Bruttósítottak. S azóta másképp dolgoznak az emberek. Kevesebbet. Nem vettük észre, hogy már akkor mínuszban voltunk.

Számolunk, Csatornadi, közlekedés. S

amiről még nem tudunk. De megtudjuk. Ha fizetni kell. A mínuszokból. Nem a kölcsönből, amit „jó” kamatra felvettünk. Mi is eladósodunk.

Pedig van pénz. Hogy kinek, nem tudom.

Nem telt a nagy invázióra, Bécsbe. Nem telt kocsi. Nyugatira. Megszigorították. Már megint lemaradtunk. Erről is. Gondolom, nem csak én.

A lakástartozást ki lehetett fizetni. Talvaly. Kabaré volt. Erről is lemaradtunk, mert nem volt miből. Csak nekem? Nem tudom...

Számolgattunk. A nagypapa, nagymama, fiam, menyem, lányom és unokám. Megvagyunk. Számolgtunk. Lakásuk mikor lesz. Nem tudni. Összeírták. Ígérték. Ezt a legkönnyebb. Mínuszba kerültünk.

Rosszul megy az utóbbi időben. De nem mindenkinek. Már küldték is, hogy valljam be. De lassan nem tudom, mit.

Becsületes voltam. Megérte. Nem tudom. Számolgtunk. De akárhogy, csak mínuszba kerültünk. S hányan még? A jövőnk nem látom. Még reményét sem.

De, majd kitalálják. Ebben biztos vagyok...

(kárpáti)